

N Logo ambachtsman A2
MH/ND/AS
926-2024

Brussel, 14 mei 2024

ADVIES

OVER

**EEN VOORSTEL VOOR EEN NIEUW LOGO
OM DE HOEDANIGHEID VAN AMBACHTSMAN AAN TE TONEN**

(goedgekeurd door het bureau op 23 januari 2024,
bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 14 mei 2024)

Op 12 januari 2024 heeft de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO van de heer David Clarinval, Vice-eersteminister en Minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing een adviesvraag ontvangen over een voorstel tot aanpassing van het logo waarmee ambachtslieden hun hoedanigheid van ambachtsman bekend kunnen maken.

Na raadpleging van de interprofessionele organisaties, heeft het bureau van de Hoge Raad op 23 januari 2024 bij hoogdringendheid onderstaand advies uitgebracht, dat werd bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 14 mei 2024.

CONTEXT

Om gevolg te geven aan de conclusies van een marktonderzoek naar de erkenning als ambachtsman en het label van gecertificeerde ambachtsman, heeft de Minister van Middenstand de Hoge Raad gevraagd om zo snel mogelijk een voorstel te formuleren voor een nieuw logo, dat ambachtslieden die gecertificeerd zijn volgens de wet van 19 maart 2014 betreffende de wettelijke definitie van een ambachtsman, kunnen gebruiken om hun status als ambachtsman aan te duiden. Het doel is om de zichtbaarheid en begrijpelijkheid voor het grote publiek te verbeteren. Bij de adviesvraag is een Franstalige en Nederlandstalige versie van het nieuwe logo¹ toegevoegd die aan de conclusies van de bovengenoemde marktstudie beoogt te voldoen.

STANDPUNT

De Hoge Raad wijst erop dat hij in voorbereiding van het huidige logo indertijd geraadpleegd werd overeenkomstig artikel 14 van de wet van 19 maart 2014 tot vaststelling van een wettelijke definitie van een ambachtsman. Het advies² dat de Hoge Raad toen initieel formuleerde werd niet aangenomen. De Hoge Raad werd vervolgens geraadpleegd op basis van twee logovoorstellen die de Minister voorlegde. In zijn advies³ sprak de Hoge Raad de voorkeur uit voor het voorstel dat leidde tot het logo dat actueel van toepassing is

A. Voorstel voor een nieuw logo

Over het voorliggend aangepast voorstel wenst de Hoge Raad volgende bemerkingen te formuleren:

1. Het voorgestelde nieuwe logo verschilt amper van het huidige logo. Het is dus maar de vraag of deze zeer beperkte aanpassing enige impact zal hebben op de gewenste versterking van het label. Noch de vervanging van het huidige logo (zoals gebruikt door de reeds erkende ambachtlieden) met de kosten die er uit voortvloeien noch het naast elkaar hanteren van vrijwel identieke logo's is aan te bevelen. Indien een versterking van het logo daadwerkelijk wordt beoogd, is een grondige rebranding vereist.

2. De vervanging van de term 'erkend / certifié' door 'label' is alleszins te vermijden.

*"Een label geeft aan dat een product of dienst is uitgewerkt overeenkomstig bepaalde kwaliteitscriteria of -normen. Het is ook een symbool dat naar waarden verwijst. Op die manier kan het richting geven aan de voorkeuren van de consumenten. Labels vormen een belangrijke drager van geloofwaardigheid als ze worden gecontroleerd door onafhankelijke instanties."*⁴

---

¹ Zie bijlage 1

² Zie de brief van 21 maart 2016 gericht aan de Minister van Middenstand (bijlage 2)

³ Zie [advies 746.2016](#) over een ontwerp van logo dat ambachtslieden kunnen gebruiken om hun hoedanigheid van ambachtsman bekend te maken.

⁴ [Website FOD Economie](#)

In deze context is het logo een grafische voorstelling van een label. Het heeft dan ook geen enkele toegevoegde waarde dit nogmaals woordelijk te benoemen. De woorden ‘erkend / certifié’ bevestigen daarentegen waar het om gaat, met name een officiële erkenning van de ambachtsman.

Voor een Franstalige keuze voor de term ‘Artisan certifié’ kan de Hoge Raad wel begrip opbrengen, maar hiervoor is geen letterlijke Nederlandstalige vertaling mogelijk. In dat geval is ‘erkend ambacht’ te verkiezen boven ‘erkende ambachtman, -ambachtsvrouw of -ambachtlieden’. De huidige termen moeten daarom worden gehandhaafd om de gelijkwaardigheid tussen de Franstalige en de Nederlandstalige versies te behouden.

B. Andere opmerkingen

De Hoge Raad is voorstander van het behoud van het huidige logo, maar is van mening dat het mogelijk zou moeten zijn om een versie in "grijstinten" te produceren, met name om gecertificeerde ambachtlieden in staat te stellen desgewenst tegen lagere kosten in   n kleur te drukken en dit op diverse soorten materialen.

Tot slot is de Hoge Raad van mening dat het vooral van belang is om het statuut van ambachtsman aantrekkelijker te maken – wat de beste promotie van het ambacht inhoudt – en door ondersteunende maatregelen of initiatieven zoals voorgesteld in een eerder advies⁵.

BESLUIT

Om bovenvermelde redenen is de Hoge Raad geen voorstander om dit logo minimaal te wijzigen zoals voorgesteld. Evenmin vindt hij het in de gegeven omstandigheden en binnen de gewenste korte termijn opportuun om nog een nieuw logo in te dienen.

---

⁵ In dit verband verwijst de Hoge Raad naar advies [860-2021](#) over een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 19 maart 2014 houdende wettelijke definitie van de ambachtsman..

Bijlage 1

Huidige logo's

Voorstel van nieuwe logo's

Bijlage 2

Bruxelles, le 21 mars 2016

Monsieur Willy BORSUS
*Ministre des Classes Moyennes, des
Indépendants, des PME, de l'Agriculture et de
l'Intégration sociale*

Avenue de la Toison d'Or, 87 Bte 1
1060 Bruxelles

Nos références :
F Logo Artisan D04
MH/JP/2016/
Objet :
Proposition de logo

Votre correspondant :
S. Leclerc

Monsieur le Ministre,

Suite à l'avis 58.915/1 du le Conseil d'Etat du 3 mars 2016 sur un projet d'arrêté ministériel relatif au logo pouvant être utilisé par les artisans pour renseigner leur qualité d'artisan, vous avez sollicité le Conseil Supérieur afin de développer une argumentation répondant aux objections formulées par le Conseil d'Etat, qui estime que le fait de proposer un logo uniquement en anglais viole le principe constitutionnel d'égalité et de non-discrimination ou, le cas échéant de développer une nouvelle proposition de logo.

Proposer le logo uniquement en anglais était un choix conscient pour la simplification, un seul sans distinction de langue, et avec un but d'utilisation à l'international.

Vu que l'argument de l'aspect international est réfuté par le Conseil d'Etat, nous vous proposons donc quatre logos différents : un pour chaque langue nationale ainsi qu'un en anglais (cf. annexe). De la sorte, l'artisan aura l'opportunité de choisir le logo qu'il estime le plus adapté au public visé. Il est, selon nous, totalement impossible dans un souci de lisibilité et d'attractivité de faire figurer toutes les langues sur le même logo.

Les propositions de logo vous seront également transférées par voie digitale sous les divers formats d'usage.

Vous en souhaitant bonne réception, nous vous prions de croire, Monsieur le Ministre, en l'assurance de notre haute considération

Au nom de Arnaud Deplae, Président

Marc Hoogmartens, Secrétaire général

